

Vacib missiyanı yerinə yetirənlər...

Dənizçilərin peşə bayramıdır

“Dənizçi dənizin dilini anlayan, dəniz isə dənizçinin ködərinə, təkliyini alar”- deyiblər. Adətən dənizçi olmağı darıxmaq sözünə sinonim sayırlar. Belə ki, günlərlə, həftələrlə, bəlkə də aylarla su yolçuluğu edən dənizçilər bəzən su kimi sakit, bəzən dəniz kimi coşqunluqları ilə də seçilir. Ona görə də çətin və şərəfli peşə sahibləri sırasında dənizçilərin adı xüsusilə vurğulanmalıdır. Məhz bu sahənin vacibliyini nəzərə alan İMO (Beynəlxalq Dəniz Təşkilatı) 2011-ci ildən başlayaraq hər il 25 iyun tarixinin Dünya Dənizçilər Günü kimi qeyd olunması təklifini irəli sürüb.

Günlərlə ailə üzvlərindən, sevdiklərindən uzaq olan mavi suların yolçuları dünya iqtisadiyyatının inkişafında da böyük rol oynayırlar. Belə ki, dünya ticarətinin təxminən 90 faizi dəniz vasitəsilə həyata keçirilir. Yəni geyimimizdən tut-

muş, məişətdə istifadə etdiyimiz elektron əşyalara, hətta çörəyin hazırlanması üçün lazım olan taxıla qədər demək olar ki, əksər zəruri tələbat malları ünvanlarına gəmilərlə daşınır. Təbii ki, tələtümli dənizləri, okeanları aşan gəmiləri idarə edən dənizçilər bu mənada böyük zəhmət çəkirlər - vacib bir missiyanı yerinə yetirirlər.

Amerikanı kəşf edən...

Dünya Dənizçilər Günündən danışarkən həyat hekayələri uzun əfsanə və nağıllar subyekti olan dənizçilərdən də söhbət açmaq yerinə düşərdi. Bu zaman sual yaranır: Dünyanın ən məşhur dənizçisi kimdir? Yəqin ki, ən məşhur dənizçilər sırasında Xristofor Kolumbun adını çəksək, yanılmırıq. Bu dünyaşöhrətli səyyah və dənizçi geniş coğrafi biliklərə sahib idi. O, dənizçilik işində böyük təcrübə toplayaraq, Yerin kürə formasında olduğu fikrini dəstəkləyib. Həmin dövrlərdə dənizçilər İspaniya və Portuqaliya, Hindistana və Çinə yeni dəniz yolu tapmaq uğrunda rəqabət aparırdılar. Kolumb bununla bağlı layihəsini Portuqaliya Kralı II Juana təqdim edir. Kral bu layihəni qəbul etmədiyindən Kolumb 1484-cü ildə Portuqaliyanın rəqibi olan İspaniyaya köçür. İspaniya kralçası İzabella isə bu layihəni bəyənir. 1492-ci il oktyabrın 12-də Baham adalarından biri olan San-Salvador, oktyabrın 29-da Kuba, dekabrın 6-da Haiti adaları kəşf edilir. “Santa Mariya” gəmisinin qəzaya uğraması səbəbindən 1493-cü ildə geri qayıdan Kolumba kraliça tərəfindən “Baş okean admiral”ı rütbəsi verilir.

Ceyms Kuk da məşhur dənizçi - səyyahlardandır. Nökr

ailəsində dünyaya göz açan Kuk 18 yaşında ikən yaxın məsafələrə üzən gəmiyə işə düzəlməklə həyatını dənizə bağlayır. Fransa ilə İngiltərə arasında yeddillik müharibədə bacarığı ilə seçilən ingilis səyyah 1759-cu ildə zabit rütbəsi alır, gəmi ilə Hollandiya, Norveç və digər ölkələrə səfər edir. Böyük elmi nəticələr verən üç dünya səyahəti edən Kukun ən uğurlu səyahəti ilk ekspedisiyası olur. Sözügedən ekspedisiyada səyyahın qarşısına qoyulan əsas məqsəd “Naməlum Cənub” torpağını tapmaq olur. Beləliklə, ilk dəfə sübut edilir ki, Yeni Zelandiya cənub materikinə bir hissəsi olmayan və boğazla iki yerə ayrılan adalardan ibarətdir. Daha sonra Avstraliyanın şərq sahillərini mənimşəyib xəritəyə köçürən Ceyms Kuk ilk dəfə onun ayrıca bir materik olduğu fikrini irəli sürür və onu sübut edir.

Ferdinand Magellan isə Yer kürəsinin ətrafına ilk dövrə vuran dənizçi hesab olunur. Lakin Magellan dünya ətrafına ilk səyahətini başa çatdırmamış dünyadan köçür. Səfər bask dənizçisi Xuan Sebastyan de Elcano tərəfindən uğurla başa çatdırılır. 15-16-cı əsrlərdə İspaniya və Portuqaliya arasında torpaqların ələ keçirilməsi və yeni dəniz yollarının inkişafı uğrunda fəal rəqabət mübarizəsi gedirdi. 1505-1513-cü illərdə Magellan dəniz döyüşlərində iştirak edərək cəsur döyüşçü olduğunu da sübut edir. Bu keyfiyyətlərinə görə o, dəniz kapitani rütbəsinə layiq görüldü.

Azərbaycanda dənizçilik inkişaf edir...

də iqtisadi cəhətdən həyatımızdakı rolu çox böyükdür.

“Dənizçi Günü” ölkəmizdə də qeyd olunur - 2014-cü il iyunun 19-da Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə ölkədə - “Dənizçi günü” peşə bayramı təsis olunub.

Yeganə BAYRAMOVA

Mavi Xəzərin qoynunda yerləşən Azərbaycanda da dəniz nəqliyyatı bütün zamanlarda öz əhəmiyyəti ilə seçilib. Müstəqillik qazandıqdan sonra, xüsusən son illərdə respublikamızda dəniz nəqliyyatının inkişafına daha böyük dəstək və qayğı göstərilir. Dənizin həm strateji, həm siyasi, həm